

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Vainikas Čiurlioniui nupintas „Didžiajame muzikų parade“

2012-02-02

ŽURNALAS: Muzikos Barai

TEMA: Muzika

AUTORIUS: Kamilė Rupeikaitė, Daiva Tamošaitytė, Audrė Domeikaitė, Dora Plataunaitė

DATA: 2012-02

Vainikas Čiurlioniui nupintas „Didžiajame muzikų parade“

Kamilė Rupeikaitė, Daiva Tamošaitytė, Audrė Domeikaitė, Dora Plataunaitė

Žaismingo klasikinės muzikos šou reputaciją pelnęs „Didysis muzikų paradas“ 2011 metais surimtėjo – gruodžio 17 d. vykusi šventė buvo pažymėta kompozitoriaus Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kūrybos ženklu.

Lygiai vidurdienį Lietuvos nacionalinės filharmonijos salėje pasigirdę šventiniai šaukiniai penkioliktą kartą pakvietė klausytojus į devynių valandų kelionę po muzikos pasaulį kartu su didžiuliu būriu dainininkų ir instrumentininkų. Šių metų „Didžiojo muzikų parado“ tema – „Vainikas M. K. Čiurlioniui“. Taip simboliškai buvo užbaigti UNESCO globojami šio kompozitoriaus metai. Penkios koncerto-maratono programos dalys buvo pavadintos pagal M. K. Čiurlionio paveikslus: „Pavasario sonata“, „Karalių pasaka“, „Jūros sonata“, „Ramybė“, „Rex“. Šventę simboliškai įrėmino dvi M. K. Čiurlionio simfoninės poemos – Vilniaus Balio Dvarionio dešimtmetės muzikos mokyklos mokinių orkestro pagriežta „Miške“ ir Nacionalinio simfoninio orkestro atlikta „Jūra“.

Tarp didžiųjų M. K. Čiurlionio muzikos drobių nusidriekė visa pynė jo paties kūrinių ir jam dedikuotų lietuvių kompozitorių opusų. Net džiazu atlikėjai Dominykas Vyšniauskas, Arkadijus Gotesmanas, Vladimiras Čekasinas, pasitelkę pianistą Petrą Geniušą, improvizavo M. K. Čiurlionio kūrinių temomis.

Pianistai Rokas ir Sonata Zubovai su Šiaulių kameriniu orkestru atvertė nepažintus kompozitoriaus kūrybos puslapius. Tarp jų – ir valsas žaismingu pavadinimu „Lokio riaumojimas“. Draugai M. K. Čiurlionį vadindavę lietuvišku lokiu, tad valsas galėjo būti kompozitoriaus autošaržas.

Paskutinis akcentas – Johanno Strausso vyresniojo „Radeckio maršas“, kurį smagiais

plojimais palydėjo publika, gražino paradui jam įprastą žaismės nuotaiką ir nutiesė tiltą į artėjančių žiemos švenčių sukurį.

Muzikų sąjungos, „BOD Group“ ir LRT įsteigti Auksiniai diskai šiemet įteikti smuikininkei Ingridai Armonaitei, operos solistei Sigutei Stonytei, saksofonininkui Vladimirui Čekasinui ir dirigentui Juozui Domarkui. Prizus teikęs „BOD Group“ direktorius Vladas Sakalauskas patikino, kad įmonė ir ateityje remis idėją „auksinį“ muzikų atlikimą metalizuoti auksu leidžiant kompaktinę plokštelę.

Tik šiais metais įsteigtą Publika simpatijų prizą laimėjo jaunatviškas kolektyvas „Subtilu-Z“ – taip nusprendė dvi savaites portale „Diena.lt“ balsavę muzikos gerbėjai. Įteikdama apdovanojimą bendrovės „Diena Media News“ direktorė Jolanta Bastienė padėjo organizatoriams už iniciatyvą, o „Diena.lt“ skaitytojams – už aktyvumą. „Tikiuosi, kad „Diena.lt“ skaitytojų simpatijų nominacija taps tradicine“, – vylėsi J. Bastienė.

Pristatymas - virš debesų

Koncertą-maratoną „Didysis muzikų paradas“ gruodžio 6-osios popietę pripažinti ir jauni muzikai pristatė 176 metrų aukštyje virš apsnigtos sostinės – Vilniaus televizijos bokšte. Čia pirmą kartą virš debesų skambėjo M. K. Čiurlionio muzika. Tokią įžangą renginio organizatoriai sugalvojo prisiminę M. K. Čiurlionio žodžius „Dairykitės nuo aukštų bokštų, tai kelią pajusite“.

„Jei į parodą ateisite kelioms valandoms, nepajusite tos šventės, kuri jaučiama čia būnant visą dieną – ne veltui „Didysis muzikų paradas“ yra patekęs į Lietuvos rekordų knygą. Juk geros muzikos niekada nebūna per daug – jos visada trūksta!“ – sakė Lietuvos muzikų sąjungos prezidentė Audronė Žigaitytė-Nekrošienė. Jubiliejinės (vis dėlto penkiolikta!) šventės proga A. Žigaitytė-Nekrošienė papasakojo, kad šio renginio idėja jai gimė apsilankius visą parą trukusiame muzikos maratone Vokietijoje. „Mūsų muzikantai 24 valandas tikrai ištvėrė, bet kol kas nesame tikri dėl publikos“, – planą surengti tokio paties ilgio maratoną Muzikų sąjungos prezidentė kol kas atideda ateičiai.

„Tai – labai solidus visos Lietuvos renginys, jis mane labai džiugina. Jis suteikia galimybę visiems muzikams pagroti Nacionalinės filharmonijos scenoje, leidžia pažinti muzikinę kultūrą ne tik didžiųjų miestų, bet ir rajonų gyventojams, kas yra labai svarbu. Todėl aš kasmet dalyvauju šioje šventėje“, – sakė Lietuvos saksofono virtuosas Petras Vyšniauskas, užgrojęs ir virš debesų.

Bene geidžiamiausiu šių dienų ansambliu vadinamo „Subtilu-Z“ narys Povilas Velikis tikino, kad jauniems atlikėjams groti Nacionalinės filharmonijos scenoje yra didelė garbė. „Nuo pat studijų Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje pradžios eidavau į „Didįjį muzikų parodą“ ir svajodavau jame pagroti. Tik visą dieną jame išbuvęs, supranti, kokia tai neeilinė šventė“, – šypsojosi akordeonistas.

Šventiškas, azartiškas, čiurlioniškas

Gruodžio 17 d. nuo vidurdienio iki vakaro Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje Lietuvos publika koncertavo ne tik šalyje, bet ir visame pasaulyje pripažinti muzikos

grandai, debiutuojantys jaunieji talentai, Auksinio disko laureatai.

Tarp klasikos ir lengvo džiaz - tai, ko gero, renginio dvasią geriausiai apibūdinanti frazė. Džiugu, kad tokiam gardžiam akademinei muzikai „kokteilyje“ Čiurlionis skambėjo ir džiaz ritmu, ir atliekamas lietuviškais instrumentais.

Šiame „Didysis muzikų paradas“ stengėsi pritraukti kuo daugiau jaunimo. Taikytos didelės nuolaidos renginio bilietams, su Lietuvos geležinkeliais buvo susitarta dėl nuolaidų kelionės bilietams. Jaunimas neturėtų bijoti klasikos renginių, nes juose skamba tikra muzika. Muzika širdžiai ir sielai. Jaunatviška muzikantų energija, improvizacijos ir gebėjimas išlaikyti dėmesį buvo patrauklus bet kokio amžiaus publikai.

„15 metų - nemažas laiko tarpas, mūsų klausytojai jau užaugo (turime nė vieno parodo nepraleidusį 1997 metais septynerių buvusį klausytoją), subrendo ir pasiekė solidų amžių... Todėl labai norime patraukti jaunimą - tik nuo jaunų žmonių susidomėjimo mūsų renginiu ir apskritai akademinė muzika priklauso, ar bus „Didysis muzikų paradas“ po dešimties metų“, - netikėtai renginiui iškilusias problemas dėstė A. Žigaitytė-Nekrošienė.

Prezidentė nudžiugino ir mintimis apie galimas akademinės muzikos pateikimo formas - viena, kai ruošti pripažinto pasaulinę šlovę pelniusio, visais įmanomais būdais žiniasklaidos noriai viešinamo užsienio atlikėjo koncertą, ir visai kas kita skleisti žinią apie dar niekam nežinomus Lietuvos atlikėjus, ypač - jaunuosius.

Ansamblis „Subtilu-Z“ vis dar ieško savęs, tačiau kvietimas dalyvauti „Didžiajame muzikų parade“ liudija pripažinimą Lietuvoje. Pasak jų, patekti į tokį renginį reiškia, jog jau šį tą pasiekei. Muzikantai ne tik kuria eksperimentinę improvizacinę muziką, įsiterpiančią tarp klasikos ir džiaz, bet ir patys linkę į eksperimentus. Štai norėdami išbandyti Lietuvos publiką vieną antradienį koncertą surengė pusę aštuonių ryto, ir sunku patikėti, tačiau salė buvo pilnutėlė. Gerai muzikai laikas nėra svarbu...

Matyti muziką, girdėti spalvą

Pirmieji pasirodė jauniausi maratono dalyviai. Vilniaus B. Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos moksleivių simfoninis orkestras (vadovas ir dirigentas Modestas Barkauskas) pagriežė M. K. Čiurlionio simfoninę poemą „Miške“ ir A. Dvořáko Slavų šokį Nr. 8, choras „Viva voce“ (vadovai Virginija Katinienė, Raimondas Katinas) ir orkestras atliko D. Zakaro ir R. Katino kompoziciją „M. K. Čiurlionio keliu“. Orkestras muzikavo jautriai, emocionaliai ir įtaigiai išskėlė kulminacijas. Iš solo griežusių instrumentų ypač gražiai skambėjo trimitas. Slavų šokį orkestras sugrojo skambiai, pakiliai, lengvai susidorojo su ritmais ir tempais. Džiugu - auga gražus atžalynas. Apie chorą „Viva voce“ pasakytume tą patį - ateina stipri pamaina. Pačios kompozicijos tęsė geriausias chorinės muzikos tradicijas („Aš padainuosiu dainų dainelę“, „Oi giria, giria“, „Oi lekia, lekia gulbių pulkelis“) ir skambėjo nepriekaištingai. Aktyviai Lietuvoje ir užsienyje koncertuojantis vaikų kolektyvas 2011 m. balandžio mėnesį 17-ajame tarptautiniame jaunimo habanerų konkurse Torevjechoje (Ispanija) laimėjo pirmąją prizą ir 3000 eurų premiją.

Vilniaus Karoliniškių muzikos mokyklos kamerinis orkestras (vadovas Donatas

Prusevičius), sudarytas iš septintokų ir mokytojų, atliko D. Prusevičiaus aranžuotus kūrinius – D. Ortizo „Vier Recercaden“ ir G. Abariaus „Laimės juostą“ (dirigavo Kęstutis Lipeika, solistė Greta Kvedaraitė). Tos pačios mokyklos choras „Cantica“ (vadovė Diana Mikienė) kartu su 2011 metų Nacionalinės premijos laureate Asta Kriščiūnaite (sopranas) padainavo J. Dassino „Les Champs Élysées“.

Suteikta proga pasirodyti Vilniaus filharmonijos scenoje pasinaudojo klaipėdiečiai. Inga Maknavičienė paskambino M. K. Čiurlionio preliudą F-dur, VL 188. Ši pianistė ir koncertmeisterė (ji subtiliai akompanavo solistėms) pasižymi aukšta garso kultūra, profesionalumu. Rita Petrauskaitė skoningai, švariai, žavėdama křištolinėmis balso koloratūromis padainavo ariją „Lascia ch'io pianga“ iš G. F. Händelio operos „Rinaldas“ ir garsiąją A. Aliabjevo „Lakštingalą“. Loreta Ramelienė – stipraus, skambaus operinio balso savininkė, atliko P. Tosti „Rosa“, Lizos ariją iš P. Čaikovskio operos „Pikų dama“ ir ariją iš I. Kalmano operetės „Linksmoji našlė“. Loreta Karkauskaitė A. Žigaitytės išplėtotą liaudies baladę „Ulijona“ ir Dalios ariją iš B. Dvariono operos „Dalia“ interpretavo įprasmintai, atsižvelgdama į savitą kūrinių koloritą.

Antrąją maratono dalį pradėjo birbynininkas Egidijus Ališauskas ir pianistė Indrė Baikštytė. Pasirinkti kūriniai – A. Piazzollos „Tanti Anni Prima“ ir E. Bozza Pastoralė buvo atlikti skambiai, gyvai, šviesus garsas atitiko meninę idėją, techniškai sudėtingos vietos buvo įveiktos lengvai. Smuikininkė Ingrida Armonaitė kartu su I. Baikštyte meistriškai atliko F. Latėno „Ašarų sambą“ ir R. Ščedrino „A la Albeniz“.

E. Ališauskas maratoną „bėgo“ ir kitu maršrutu: su savo vadovaujamu Lietuvos kariuomenės orkestru atliko A. Dvořáko devintąją simfoniją ir E. Balsio *Andante cantabile* iš Antrojo koncerto smuikui ir simfoniniam orkestrui. Čia jis pasirodė kaip dirigentas, o Balsio kūrinį atliko solo birbyne. Nors birbynė skambėjo puikiai, išraiškingai, bet orkestrui tuo metu būtų pravertęs kitas dirigentas.

„Karalių pasakoje“ dalyvavo ir valtornų kvartetas „Hornica“ (atliko V. Laurušo Regtaimą, A. Bruknerio *Andante*), lietuvių liaudies instrumentų ansamblis „Vaivora“ ir merginų choras „Liepaitės“ (vadovė Jolita Vaitkevičienė).

„Vaivora“ (vadovė Lina Naikelienė, I kanklės, Aistė Bružaitė, II kanklės, Aušra Juškevičienė, bosinės kanklės, Gediminas Beržonis, birbynė, lamzdelis, Eugenijus Čiplies, birbynė, lamzdelis) pagrojo A. Žigaitytės Barkarolę ir V. Germanavičiaus „Aismares“ (premjera). Pastarasis kūrinys skambėjo patraukliai ir novatoriškai, pasirinktos išraiškos priemonės („spiegiančios“ birbynės, vietomis skambančios kaip kalnų piemens ragas, negirdėti kanklių efektai, panaudotos molinės švilpynės ir t. t.) praplėtė mūsų liaudies instrumentų garsų įvairovę. Tikėtina, kad šįmet savo 20-metį švenčiantis ansamblis džiugins ir kitomis lietuvių autorių premjeromis.

Su „Liepaičių“ choru „Vaivora“ atliko A. Žigaitytės „Čiurlionio pasaką“ iš ciklo „Druskininkų pasaka“. Puiku, kad ši stambios formos kūrinys mėgstanti kompozitorė nepamiršta liaudies instrumentų, įtraukia juos į chorų, simfoninių orkestrų sudėtį (birbynės solo tapo muzikinės dramos „Žilvinas ir Eglė“ leitmotyvu, o E. Ališausko vadovaujamas birbinių ansamblis pakeitė medinių pučiamųjų grupę vokalinėje choreografinėje misterijoje „Praregėjimas“). V. Miškinio „Oi šąla“ atstovavo

postmoderniai manierai su teatralizuotais elementais – nusisukęs choras, atsisukantis choras, rankas kilnojantis choras; o žodžiai lietuviški, kai kurie skambesiai – liaudiški. Dar skambėjo C. B. Agnestigo „Missa in discantu“. „Liepaitės“ savo puikiu pasirodymu dar kartą paliudijo tęsiančios geriausias choro tradicijas, prieš kelis dešimtmečius pradėtas ant Tauro kalno, Profsąjungų rūmais vadintame pastate...

Girdėjome ir nestandartinės sudėties ansamblius: tai akordeonistas Genadijus Savkovas ir ansamblis „Retro“ (Tomas Leiburas, fortepijonas, Povilas Laurinaitis, kontrabosas, Marius Leiburas, mušamieji) bei „Subtilu-Z“ (Laurynas Vaitkus, tenorinė birbynė, Dmitrijs Mihailovs, akordeonas, Povilas Velikis, akordeonas, Vytautas Švažas, perkusija). G. Savkovas atliko C. Gardelio „Meilės dainą“, su T. Leiburo vadovaujamu ansambliu – A. Astiero „Valkatą“, T. Murenos „Garbaną“ bei G. Viseuro „Montelbanazo šviesas“. Naujasis „Vignoni“ firmos akordeonas, tviskantis prabangia karameline spalva, pagamintas pagal specialų užsakymą Italijoje, pasak solisto, dar visai naujas, todėl skambėjo santūriai, lyg pushalsiu. G. Savkovas džiaugiasi su „Retro“ atradęs naują žanrinę nišą.

O štai „Subtilu-Z“ – naujas balsas, pasireiškęs visa jėga. 2005 m. susikūrusi grupė, kurioje, išskyrus V. Švažą, groja LMTA magistrantai, jau atkreipė į save dėmesį ir Lietuvoje, ir užsienyje: 2008 m. XVIII tarptautiniame konkurse „Citta di Lanciano“ Italijoje laimėjo I vietą, 2009 m. akordeono muzikos konkurse „Citta di Castelfidardo“ – III vietą, tarptautiniame akordeonistų konkurse „Vilnius 2011“ ansamblių kategorijoje – I vietą. Nebuvo sunku nuspėti, kad rimčiausias pretendentas gauti pirmąkart įsteigtą Publika simpatijų prizą – būtent šis kolektyvas. Visi muzikantai – aukšto lygio, muzikuoja lanksčiai, gyvai ir nuotaikingai. O šitaip virtuotiškai griežiant tenorine birbyne, ko gera, neteko girdėti. Net du „Subtilu-Z“ nariai ne tik puikūs muzikantai, bet ir originalūs kūrėjai. P. Velikio „Insertion“, D. Mihailovo „Copy-Paste“ – tai smagūs ir kartu subtiliai sudėtingi ritmai, savita kalba, naujos muzikinės idėjos. Ansamblis pagriežė rudeniškai ilgą A. Piazzollos „Otono Porteno“ – vėlgi visiškai nestandartiškai. Nupasakoti jų atlikimo ar kūrybos stiliaus neįmanoma, ansamblių būtinai reikia išgirsti.

Fortepijoniniam trio „Kaskados“ (Albina Šikšniūtė, Rusnė Mataitytė, Edmundas Kulikauskas) griežiant M. K. Čiurlionio Noktiurną fis-moll, op. 4, Nr. 1, J. Juozapaičio „Mėnulio šviesą“ ir F. Bajoro „Momenti Sacri“, salėje užgeso šviesa, o ant lubų sušmėžavo Sauliaus Valiaus, Daumanto Plechavičiaus ir Aistės Valiūtės sukurtos videoprojekcijos. Subtili ir stilingai atliekama muzika, maloni prietema suteikė atgaivą jau į antrą pusę persiritusiam maratonui.

„Ramybės“ dalyje, šalia „Kaskadų“ ir I. Armonaitės su I. Baikštyte, muzikavo pianistas Gintaras Januševičius, „Duo Strimaitis“ ir Čiurlionio kvartetas bei dainininkė Sigutė Stonytė ir jai akompanavęs Jurgis Karnavičius.

Rusų muziką dažniausiai atliekantis Gintaras Januševičius šį kartą paskambino F. Chopino „Grande Valse Brillante“, op. 34, Nr. 1, *Barkarolle* ir F. Liszto „Grand Galop Chromatique“ S. 219. Pianistas žavėjo puikia technika ir atlikimo laisve, sodriu garsu, pasirinktus kūrinius jis paskambino nuotaikingai ir pakiliai.

Aidas ir Eglė Strimaičiai kartu su Čiurlionio kvartetu atliko E. Chaussono Koncerto

smuikui, fortepijonui ir styginių kvartetui D-dur, op. 21, I dalį bei G. Kuprevičiaus „Preliudą M. K. Čiurlionio atminimui“.

S. Stonytės ir J. Karnavičiaus duetas sukėlė neeilinį estetinį pasigėrėjimą. Girdėjome ariją „Vadoro pupille“ iš G. F. Händelio operos „Julijus Cezaris“, ariją „E Suzanna non vien!.. Dove sono“ iš W. A. Mozarto operos „Figaro vedybos“ ir S. Rachmaninovo „Pavasario vandenis“. Aukščiausio lygio vokalas, stilinga suknelė, šiltas gestas, šypsena... Duetas paliko mistišką įspūdį, sukurtą atlikimo kultūros *per se*. Ypač norisi atkreipti dėmesį į J. Karnavičiaus fortepijono partiją, kuri buvo atitinkamai subtili, meistriška, tiesiog susiliejo su solistės kuriamu įvaizdžiu.

Paskutinėje maratono dalyje griaudėjo „sunkioji artilerija“. Valstybinis choras „Vilnius“ (vadovas Povilas Gylys) atliko G. Svilainio „Išjojo jojo“, R. Rodgerso „Blue moon“ ir C. A. P. Fonsecos „Jubiaba“. Roko Zubovo ir Sonatos Zubovienės fortepijoninis duetas, talkinamas Šiaulių kamerinio orkestro (vadovas Jonas Janulevičius), atliko programą „Nepažintas Čiurlionis“. Pynę aranžuotų Varšuvos periodo kūrinių (mazurkų, valsų, polkučių) muzikantai pagrojo graškčiai, stilingai ir elegantiškai. Nors šios akivaizdžiai „polonizuotos“ kompozicijos yra tik ankstyvieji bandymai rašyti įvairiais stiliais, vis dėlto tai buvo miela staigmena.

Maratoną užbaigė Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras - jis, diriguojamas Juozo Domarko, atliko Čiurlionio „Jūrą“. Kadangi šį poema girdima rečiau, nei maratono pradžioje skambėjusi „Miške“, dažnai pamiršti, kokia tai didinga ir iškilminga, šviesos kupina muzika. Orkestras tarsi sekė sakmę, žavėjo originalios Čiurlionio moduliacijos, instrumentuotė.

Lieka pridurti, kad renginį vedė Janina Pranaitytė, Kotryna Nekrošiūtė ir Ignas Krupavičius.

Kamilė Rupeikaitė, Daiva Tamošaitytė, Audrė Domeikaitė, Dora Plataunaitė

Parengta pagal publikacijas portaluose „lrytas.lt“, „15min.lt“, „Diena.lt“, „Žinau viską“ ir „Muzikos barai“